

25.

EINDVERSLAG VAN DE COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet houdende naturalisatie van HEINRICH ARETZ en 20 anderen.

Nadat het Voorloopig Verslag der Commissie aan de Regeering was medegedeeld, is van haar ontvangen de navolgende

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Naar aanleiding van het in het Voorloopig Verslag door eenige leden ter sprake gebrachte moge het volgende worden opgemerkt.

Door de wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap (artikel 3, derde lid en vierde lid, onder 2°.) zijn oud-Nederlanders op het stuk van naturalisatie in zekere mate bevoorrecht. Zij storten voor naturalisatie niet meer dan f 200 en behoeven niet, als andere vreemdelingen, gedurende de laatste vijf jaren op Nederlandsch grondgebied gewoond te hebben. In sterkere mate zijn in het voordeel zij, die hunne nationaliteit hebben verloren door bij tienjarige woonplaats of langer buitenslands na te laten tijdig eene kennisgeving tot behoud van Nederlandschap te doen. Artikel 3bis der wet, zooals de bepaling in 1907 werd ingelascht, stelt *kostelooze* naturalisatie alsdan in uitzicht. Het betreft herstel in den vorigen toestand van Nederlander te zijn, met beëindiging van ingetreden Staatloosheid. Dienvolgens is de toelichting, welke pleegt te worden verstrekt omtrent personen, die ingevolge het bepaalde in artikel 7, onder 5°., van de Wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap hunne oorspronkelijke nationaliteit hebben verloren en deze wenschen te herkrijgen, meer sober gehouden dan gebruikelijk ten opzichte van vreemdelingen, die het Nederlandschap nooit bezeten hebben. De toelichting vindt overigens aanvulling in de consulaire ambtsberichten, welke naar vast model kort en overzichtelijk plegen te zijn ingericht. Waar ten aanzien van de oud-Nederlanders in het buitenland de consulaire ambtenaren in de meeste gevallen moeten afgaan op de gegevens, welke zij van de Landsoverheden hebben kunnen verkrijgen en van dezen geen antwoord kan worden verlangd op vragen over Nederlandsch denken en voelen, kan ook de best uitgeruste consulaire dienst in dit opzicht niet geven wat van het ambtelijk bestel nopens hier te lande gevestigde vreemdelingen mag worden verwacht.

Met een en ander worde niet de schijn gewekt als zou de wetgever in bedoelde gevallen tot naturalisatie verplicht zijn, doch wel moge er uit blijken, dat naar den geest der wet in eene gevestigde praktijk vanwege de vroegere banden met Nederland tegemoetkoming aan de betrokkenen wordt betoond en eene vlotte afdoening van de betreffende verzoeken voor zooveel doenlijk wordt bevorderd.

Het verloop van tijd, gelegen tusschen den dag van verlies en dien van de aanvraag voor herkrijging van het Nederlandschap, zal meestal afhankelijk zijn van het tijdstip, waarop het begaan verzuim is ontdekt. Eene aanwijzing voor de gezindheid van den belanghebbende zal er als regel niet in gelegen zijn. Zeker zal het voor den betrokkene in den regel voordeel hebben de oorspronkelijke nationaliteit te herkrijgen. Verzoekschriften om verleening van het Nederlandschap plegen, naar voor de hand ligt, meestal niet geheel belangeloos te worden ingediend, doch dit algemeen bezwaar schijnt ten opzichte van oud-Nederlanders minder gewicht te hebben dan ten opzichte van andere vreemdelingen.

Dat min goede elementen, die vaak in veel mindere mate de Nederlandsche nationaliteit waardig zijn dan personen, die haar nooit bezeten hebben, zich dikwijls onder de verzoekende oud-

Nederlanders zouden bevinden, is in de departementale practijk niet ondervonden.

Een aantal Nederlanders in het buitenland verzuimt niet door vergeetachtigheid de door artikel 7, 5°., der betreffende wet vereischte verklaring af te leggen, doch omdat genoemde wetsbepaling hun niet bekend is, of omdat zij meenen aan het voorschrift der wet reeds te hebben voldaan, wanneer zij hetzij zich hebben doen inschrijven in het register van Nederlanders van een Nederlandsch consulaat, hetzij een bewijs van Nederlanderschap of een Nederlandsch paspoort hebben aangevraagd. Daar hun verzuim onwillekeurig is, zoude het niet zonder hardheid zijn de bedoelde personen te berooven van het voorrecht van eenmalige kostelooze naturalisatie, hetwelk de wet hun thans biedt. Er ware iets voor te zeggen, hen, die tegen beter weten in of zuiver uit nalatigheid verzuimden de vereischte kennisgeving tijdig te doen, niet langer in de voordeelen der wet te doen deelen, doch in de practijk zal het niet mogelijk zijn, alleen de hierbedoelde personen te treffen, aangezien het bewijs, dat verzoeker de betrokken wetsbepaling wel kende en alleen door eigen schuld verzuimde na te leven, moeilijk te leveren is.

Wat nu verzuim door vergeetachtigheid betreft, hierbij moge in aanmerking worden genomen, dat eene kennisgeving, welke tijdens de minderjarigheid niet kan geschieden en waarvoor men daarna tien jaren — te zamen soms een half menschenleven — tijd heeft, vergeten kan worden. Ook al zou in de gegeven omstandigheid de bewijslast der onwillekeurigheid van het verzuim op de in gebreke zijnden worden gelegd, zij zouden daarin dikwerf slagen. Zoowel bij verzuim door onvoldoende wetskennis als bij verzuim door vergeetachtigheid is er, in den zin der geldende wet, naar welke geen bedrag is verschuldigd voor de naturalisatie van dengene, die het Nederlandschap krachtens artikel 7, 5°., verloren heeft, aanleiding tot kostelooze naturalisatie. Omdat de wet bekend moet zijn en in herinnering gehouden moet worden, worden gebrek aan wetskennis of vergeetachtigheid geboet door verlies van nationaliteit en moeiten, verbonden aan het verzoek om deze door naturalisatie terug te erlangen. Hiermede schijnt te kunnen worden volstaan. Verder gaande maatregelen zijn niet wel gerechtvaardigd en daarbij ook niet doelmatig. Immers is verreweg het meerendeel der verzoeken om kostelooze naturalisatie afkomstig van in Duitschland geboren en woonachtige Nederlanders, die grootendeels niet in staat zijn een eenigszins belangrijk bedrag voor hunne naturalisatie te betalen. Waar met onderscheiding tusschen oorzaken van verzuim hoogstwaarschijnlijk slechts bij uitzondering niet tot verontschuldigheid zou kunnen worden besloten, terwijl de draagkracht der voor belasting in aanmerking komende gering is te achten, zal de opbrengst ongetwijfeld teleurstellen en zal daarin waarschijnlijk geene vergoeding gevonden worden voor de aan een onderscheiding verbonden administratieve werkzaamheden.

Voor zooveel door waarschuwing vanwege de betrokken consulaten mocht kunnen worden bevorderd, dat meer kennisgevingen tot behoud van Nederlandschap tijdig geschieden, zal naturalisatie reeds uit dien hoofde uitblijven, en vanzelf zal vergoeding voor naturalisatie dan niet verschuldigd zijn.

Welk voordeel het opnemen van alle oud-Nederlanders in ééne afzonderlijke wetsvoordracht zou kunnen hebben, is ondergeteekende niet duidelijk. Onder omstandigheden, zoolang namelijk niet twintig van dit soort naturalisatieverzoeken voor afdoening gereed zijn gekomen, zou deze methode zelfs tot noodelooze vertraging in de behandeling leiden.

Wat betreft de in het onderhavig wetsontwerp voor kostelooze naturalisatie voorgedragen, die reeds, omdat zij buitenslands gevestigd zijn, als zij geen oud-Nederlanders waren, niet voor naturalisatie in aanmerking hadden kunnen zijn gebracht, zij medegedeeld, dat zij volgens de consulaire ambtsberichten van goed gedrag zijn. Eenige verknoetheid aan het vroeger vaderland schijnt wel te mogen worden afgeleid uit het gedaan verzoek daarvan het burgerschap terug te ontvangen. Met het gevoelen, door verscheiden leden aan het slot in het verslag ontwikkeld, kan de ondergeteekende zich gereedelijk vereenigen. In

verband met hetgeen daarin is opgemerkt nopens de beteekenis in dezen van het met het Duitsche Rijk gesloten vestigingsverdrag zij het veroorloofd ook nog te verwijzen naar het eenig artikel van het tusschen Nederland en Zwitserland gesloten verdrag nopens overneming van onderdanen en oud-onderdanen (*Staatsblad* 1911, n°. 239). In gevallen, door deze regeling bestreken, zou weigering van het Nederlandschap aan de buitenslands gevestigden kunnen medebrengen, dat de belanghebbenden met hun gezin als oud-Nederlanders binnen het grondgebied moeten worden toegelaten en voor zooveel noodig verzorgd.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Kamer haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Vastgesteld den 13den December 1935.

BLOMJOUS.

OTTEN.

VAN LANSCHOT.

VAN RAPPARD.

DROOGLEEVER FORTUYN.